

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Збірник тез доповідей
I Міжнародної науково-практичної конференції*

17-18 квітня 2025 року

Цивільний захист в умовах війни : збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 17-18 квітня 2025 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2025. 296 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь ЛОЇК	кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Роман ЯКОВЧУК	доктор технічних наук, доцент, начальник факультету цивільного захисту ЛДУБЖД
Ольга МЕНЬШИКОВА	кандидат фізико-математичних наук, доцент, заступник начальника факультету цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ГАВРИСЬ	кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр СИНЕЛЬНИКОВ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ГАВРИЛЮК	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Павло БОСАК	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ТАРНАВСЬКИЙ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Мар'ян ЛАВРІВСЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр ЛЮБОВЕЦЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Володимир РИХВА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександра ПЕКАРСЬКА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Максим ДОВГАНОВСЬКИЙ	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Вікторія ФІЛІПОВА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД

У збірнику тез I Міжнародної науково-практичної конференції «Цивільний захист в умовах війни» висвітлено досвід сучасних тенденцій й викликів в організації цивільного захисту в умовах війни, а також формування основних напрямків вдосконалення та розвитку системи цивільного захисту.

Для наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів освіти, працівників наукових, виробничих установ, підрозділів ДСНС України, представників державних та місцевих органів влади, громадських і професійних організацій та здобувачів освіти.

Автори несуть особисту відповідальність за зміст представлених публікацій, достовірність результатів і дотримання вимог академічної доброчесності. Оргкомітет не несе відповідальності за порушення правил написання в друкованих авторських матеріалах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ МВС України від 25.09.2023 року №780 «Про затвердження порядку організації роботи органів управління та підрозділів, закладів освіти системи ДСНС під час підготовки особового складу, гасіння пожеж, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, радіоактивного, хімічного забруднення та біологічного зараження».
2. Наказ МВС України від 15.06.2017 року №511 «Про затвердження Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту»,
3. Наказ ДСНС України від 27.06.2024 № 680 «Про затвердження методичних рекомендацій з підготовки газодимозахисників ДСНС України».
4. Наказ МНС України від 07.05.2007 року №312 «Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС».
5. Наказ ДСНС України від 02.04.2024 року № 375 «Про особливості реагування на надзвичайні ситуації під час збройної агресії».
6. Ковалишин В.В., Луц В.І., Пархоменко Р.В. «Основи підготовки газодимозахисника». Львів: ЛДУ БЖД, 2015. 379 с.

УДК 378.147:159.9

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕКСТРЕМАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Л. В. Пилипенко

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Сьогодні перед закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання постає важливе завдання забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх фахівців Державної служби України з надзвичайних ситуацій, які виконують свої професійні обов'язки в особливих та екстремальних умовах. Майбутні психологи оперативно-рятувальної служби цивільного захисту також опинилися в центрі уваги, оскільки сучасні реалії, зумовлені повномасштабним вторгненням 24 лютого 2022 року, зумовили суттєве підвищення вимог до рівня їхньої професійно-екстремальної компетентності, розробка моделі якої, є актуальною.

Ефективним способом організації професійної підготовки майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби є педагогічне моделювання, оскільки завдяки ньому можна поетапно змодельовати систему професійної підготовки. Науковці А. Литвин та Л. Руденко трактують педагогічне моделювання як «дослідження педагогічних об'єктів за допомогою системного аналізу понятійних, процесуальних, структурних і концептуальних характеристик та окремих аспектів освітнього процесу в межах визначеного соціокультурного простору на загальноосвітньому, професійно орієнтованому чи іншому рівнях» [1].

Структурно-функціональна модель формування професійно-екстремальної компетентності майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби була розроблена автором відповідно до визначеної мети і завдань за допомогою методологічних підходів і принципів професійної підготовки. Було враховано взаємозв'язок усіх структурних елементів та вдосконалення змісту професійної підготовки та підкреслено важливість застосування ефективної методики навчання у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання. Під структурно-функціональною моделлю формування професійно-екстремальної

компетентності майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби ми розуміємо систему науково обґрунтованих і практично перевірених положень, які розкривають мету, завдання, структуру, принципи, усі психологічно структурні складові (мета, завдання, критерії, показники, методи, форми, засоби), що забезпечують ефективність і результативність освітніх технологій протягом навчання. Розроблена модель складається з наступних блоків: концептуально-методологічний, змістовно-технологічний, оцінно-результативний.

Відповідно до структури моделі, концептуально-методологічний блок стосується мети, методологічних підходів, завдання, принципів. Змістовно-технологічний блок складається із таких складових, як структурні компоненти професійно-екстремальної компетентності, суб'єкти педагогічної взаємодії, зміст професійної підготовки, психолого-педагогічні умови, форми, методи та технології, етапи, форми, методи і засоби. Ще один блок – оцінно-результативний блок базується на критеріях, показниках, рівнях професійно-екстремальної компетентності.

В основу закладено стандарт вищої освіти із спеціальності 053 «Психологія» першого (бакалаврського) який визначає основні компетентності майбутнього фахівця та програмні результати. Метою виступає якісна підготовка професійно-екстремальних компетентних психологів, що відповідатиме запитам суспільства в умовах війни, вимогам сучасного ринку праці та нормам, закладених у вищезгаданому стандарті вищої освіти. До методологічних підходів ми віднесли системний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний і гуманістичний, які забезпечують цілісність процесу професійної підготовки майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби.

Формування професійно-екстремальної компетентності потребує врахування загальнодидактичних та специфічних принципів професійної підготовки. До загальнодидактичних принципів ми віднесли такі: зв'язку теорії та практики професійної діяльності, активності та самостійності, непевності і наступності. Щодо специфічних принципів, то ми зупинились на таких, як професійно екстремальної спрямованості, єдності екстремального навчання, виховання та розвитку, професійно-екстремального самовдосконалення.

Змістовно-технологічний блок відображає удосконалення та розширення змісту професійної підготовки, визначення психолого-педагогічних умов, форм та методів. Стрижнем цього блоку є визначені нами структурні компоненти професійно-екстремальної компетентності: мотиваційно-вольовий, особистісно-рефлексивний, екстремально-знанцевий. Важливою складовою цього блоку також є суб'єкти професійної підготовки, а саме здобувачі вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», працівники закладу вищої освіти та залучені психологи-практики.

Зміст професійної підготовки визначений затвердженою освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, мета якої підготувати висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців із необхідними компетентностями для роботи у повсякденних, особливих та екстремальних умовах; особливим інтересом та знаннями у певних галузях психології кризи та травми; практичними навичками психопрофілактики та посттравматичної реабілітації, які б сприяли оптимізації діяльності фахівців ризиконебезпечних професій. Для змісту професійно-екстремальної компетентності важливими є розроблені навчальні курси «Психологія безпеки» та «Психологія ризику та прийняття рішень». Розвиток особистих якостей, які дають змогу успішно функціонувати у стресогенних умовах. Тут ми пропонуємо особистісно-орієнтовані тренінги «Мотиваційний тренінг», «Тренінг особистісного зростання». До цього блоку відносяться також визначені нами зовнішні і внутрішні психолого-педагогічні умови формування професійно-екстремальної компетентності, які тісно пов'язані із етапами її формування. Методика формування професійно-екстремальної компетентності є цілісною системою, яка передбачає впровадження різних форм, методів і технологій навчання. До основних методів віднесено кейс-метод, лекцію, рольові, імітаційні, ділові ігри, метод «мозкового штурму», розв'язання ситуаційних задач.

Серед оптимальних форм організації навчання майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби ми виділяємо такі: лекції, практичні заняття, самостійна робота, польові вправи, навчальні практики. Оцінно-результативний блок передбачає оцінювання набутих професійно-екстремальних знань, умінь і навичок на основі закладених критеріїв та їх показників. Нами виділено три критерії: адаптаційно-діяльнісний, аксіологічний, когнітивно-функціональний. На їхній основі виділено чотири рівні сформованості професійно-екстремальної компетентності майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби: низький (недостатній), достатній (допустимий), середній (функціональний), високий (креативний).

Отже, розроблена структурно-функціональна модель формування професійно-екстремальної компетентності майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту має забезпечити позитивну динаміку формування та розвитку рівня професійно-екстремальної компетентності у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Литвин А.В., Руденко Л.А. Побудова ефективних моделей освітніх систем і процесів професійної підготовки. Моделювання педагогічного процесу та психологічного супроводу підготовки фахівців ризиконебезпечних та інших професій : монографія / за ред. М. С. Коваля, А. В. Литвина. Львів : ЛДУБЖД, 2023. С. 41–55.

PREPARING FOR COMPLEXITY: FULL-SCALE EXERCISE FOR CIVIL PROTECTION IN CONFLICT ZONES

Christian Resch

Disaster Competence Network Austria

In an era defined by intersecting crises - from climate-induced disasters and pandemics to armed conflict and hybrid threats - the demand for comprehensive and anticipatory civil protection has never been greater. As disasters grow in scale, frequency, and complexity, the capacity of civil protection actors to operate effectively in multi-hazard, high-risk environments is becoming a core requirement for European security and resilience. Training, coordination, and operational readiness must evolve accordingly.

The European Preparedness Union Strategy 2025 marks a paradigm shift in how the European Union anticipates and responds to increasingly complex and interconnected crises. It recognizes that the EU must move beyond a reactive posture and adopt a forward-looking, strategic, and integrated all-hazards approach. This transformation is driven by an evolving threat landscape, where climate-induced disasters, geopolitical instability, cyber and hybrid threats, and the systemic effects of war challenge the capacity of states and institutions to ensure continuity of vital societal functions. Within this framework, the Union Civil Protection Mechanism (UCPM) is seen as a cornerstone for fostering cross-border solidarity, boosting civil-military coordination, and expanding EU-wide capacities for risk anticipation, rapid response, and coordinated recovery.

Scenario-based training plays a central role in the Preparedness Union's vision, as it allows civil protection actors to test capabilities, decision-making structures, and interagency coordination in simulated high-risk environments. The CROSSFLOOD project was conceived in direct alignment with these strategic objectives. It addresses the nexus between natural disasters and conflict-affected operational contexts, recognizing that future disaster response missions will increasingly unfold in volatile regions where warfare, displacement, and damaged infrastructure co-exist with environmental extremes. The exercise scenario simulates a large-scale flood along the Romanian-Ukrainian border, set in a region characterized by the presence of unexploded ordnance (UXOs), landmines, radiological contamination, and fragile governance conditions - features

ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ДІТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ, ПІДХОДИ ТА ЗНАЧЕННЯ ТРЕНІНГОВИХ ПРОГРАМ	
М.М. Козяр, М.А. Гембар.....	252

СТРЕСОСТІЙКІСТЬ І ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ З ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ	
П.І. Завалко	254

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	
А.Я. Цюприк	256

INTERNAL SECURITY IN TRANSITION: EXPERIENCES FOR EUROPE IN THE CURRENT GEOPOLITICAL SITUATION	
R. SAVIMAA	258

СЕКЦІЯ 7

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВІЙНИ	
І.С. Грідасов, М.З. Пелешко, В.С. Мирошкін	261

ОСОБЛИВОСТІ ОБҐРУНТУВАННЯ НОРМАТИВІВ ЩОДО ОПЕРАТИВНИХ РОЗГОРТАНЬ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ В ЗАСОБАХ БРОНЕЗАХИСТУ	
Д. Белюченко, В. Стрілець	263

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
Н.Л. Іванишин	265

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПОСАДОВИХ ОСІБ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ВІДНЕСЕНИХ ДО ОБ'ЄКТІВ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ТА ТАКИХ, ЯКІ НЕ ВІДНОСЯТЬСЯ ДО НИХ	
А.О. Рогуля, О.І. Камрацька.....	267

ПОПУЛЯРІЗАЦІЯ ЗНАНЬ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК У ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
В.Н. Курепін	269

ПРОБЛЕМАТИКА ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРАЦІВНИКАМ СФЕРИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
Т.В. Пундик, Т.М. Ботвин	270

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ РЯТУВАЛЬНИКІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ	
Р.Т. Ратушний, О.Т. Ткачик	272

РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМИ ДЛЯ ТЕСТУВАННЯ ГАЗОДИМОЗАХИСНИКІВ В ТЕПЛОДИМОКАМЕРІ	
В.І. Луш, Р.М. Конанець, Р.С. Ткаченко, Н.І. Гузар.....	275

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕКСТРЕМАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Л.В. Пилипенко278

PREPARING FOR COMPLEXITY: FULL-SCALE EXERCISE FOR CIVIL PROTECTION IN CONFLICT ZONES

C. Resch280

ORGANIZATION OF COMMAND - EXAMPLE OF FIRE AND RESCUE DEPARTMENT

W. Stefic.....282

НАШІ ПАРТНЕРИ

